

ARBEIDSGRUPPE 2 – POLITISK ORGANISERING

Bærekraftig kommuneøkonomi i Vinje kommune

Tiltaksrapport

1 Mandat og rammer

Arbeidsgruppa skal greie ut og foreslå moglege innsparingstiltak knytte til den politiske verksemda i kommunen, inkludert politiske organ, møteverksemd og ordningar for godtgjersle. Kommunen står overfor behov for økonomisk omstilling og berekraftig ressursbruk. Det er difor naudsynt å vurdere alle relevante område for å identifisere moglegheiter for innsparing.

Den politiske verksemda utgjer ein del av dei samla kostnadene, og det er ønskjeleg å synleggjere kva økonomisk handlingsrom som finst innanfor dette området. Eventuelle innsparingstiltak må vurderast opp mot omsynet til lokaldemokratiet, medverknad og kvaliteten i dei politiske beslutningsprosessane.

2 Organisering og gjennomføring

Arbeidsgruppa:

Margit Karlsen	Kommunalsjef	Arbeidsgruppeleder
Reidun Lofthus	Administrasjonssekretær	Arbeidsgruppedeltaker
Jan Myrekrok	Kommunedirektør	Arbeidsgruppedeltaker

Plan og skildring av arbeidet

1. Kartlegging av dagens politiske struktur og verksemd
  - Tal på politiske organ, utval og råd
  - Tal på medlemmer i kommunestyret og andre organ
  - Møtefrekvens og møteform (fysiske/digitale møte)
  - Dagens ordningar for godtgjersle, tapt arbeidsforteneste og refusjonar
  - Kurs og reiser
2. Vurdere alternative organisasjonsmodellar
  - Reduksjon i talet på folkevalde
  - Samanslåing eller avvikling av politiske utval/råd
  - Endra møtefrekvens eller møteform
  - Alternativ bruk av administrativ saksbehandling der det er føremålstenleg
3. Belyse økonomiske konsekvensar der dette er mogleg
  - Estimerte innsparing per tiltak
  - Eventuelle eingongskostnader eller administrative konsekvensar
  - Vurdering av forholdet mellom innsparing og konsekvensar for lokaldemokratiet
4. Vurdere juridiske og demokratiske rammer
  - Forholdet til kommunelova
  - Ivaretaking av representativitet, politisk breidd og medverknad

3.0 Utredning

Arbeidsgruppa har vurdert tiltak knytte til politisk organisering og styringsstruktur med mål om auke produktivitet og effektivitet, og samstundes hente ut eit økonomisk potensial.

Tiltaka omfattar reduksjon i talet på folkevalde i kommunestyret og formannskapet, samanslåing eller avvikling av råd og utval, redusert representasjon i ungdomsrådet, samt auka delegering til administrativt nivå. Forslaga inneber strukturelle endringar i den politiske organiseringa, med færre medlemmer og eit enklare utvalsapparat. I tillegg vil fleire saker kunne bli handsama administrativt der lovverket opnar for dette. Dette kan gi reduserte kostnader til godtgjersle, møteverksemd og administrativ støtte.

Endringane vil kunne påvirke ulike sider ved det lokale demokratiet. Færre folkevalde og ei enklare utvalsstruktur kan bidra til meir oversiktlege prosessar, samstundes som det kan gi noko mindre breidde i representasjonen og færre arenaer for politisk drøfting. Auka delegering kan styrkje effektiviteten i saksflyten, og samtidig innebære at færre enkeltsaker blir handsama politisk.

Arbeidsgruppa har i denne rapporten lagt vekt på tiltak som har eit reelt økonomisk potensial, og som kan realiserast innanfor gjeldande lovverk og rammer for lokaldemokratiet.

3.1 Skildring av tiltak

Arbeidsgruppa har vurdert følgjande tiltak innanfor kommunelova:

Navn på tiltak i Arbeidsgruppen	Utdyping av tiltak
1. Redusere tal medlemmar i kommunestyret	Medlemmar i kommunestyret kan med heimel i kommunelova § 5-5 reduserast frå dagens 25 ned til 11. Tal medlemmar skal vere eit oddetal. Arbeidsgruppa foreslår ein reduksjon av medlemmar i kommunestyret med 6 representantar (frå 25 til 19).
2. Redusere tal medlemmar i formannskapet, PMU og OVU	Medlemmar i formannskapet kan med heimel i kommunelova § 5-6 reduserast frå dagens 7 ned til 5. Tal medlemmar skal vere eit oddetal. Oppvekst- og velferdsutvalet sine politikkområde er sterkt innramma av lover, forskrifter, normer og standarder. Utvalet har handsaming av serverings- og skjenkesaker, ei oppgåve som blei overført frå formannskapet. Overordna politikk for helse, omsorg og oppvekst kan overførast til formannskapet, medan sakshandsaming av søknader heimla i alkohollova kan delegerast til administrasjonen.
3. Slå saman råd og utval	Eldrerådet og rådet for personar med funksjonsnedsetjingar har i tidlegare periodar vore samanslegne, men er i denne perioden sjølvstendige råd. Det er mogleg å reversere dette til tidlegare ordning. Styret for Berunuten vest har ansvaret for den overordna forvaltninga av jakt, fiske og bruk av hytter og eigedom. Denne forvaltninga kan leggjast til eit anna politisk utval eller delegerast til administrasjonen. Redusere tall medlemmer i ungdomsrådet (dette er under gjennomføring)
4. Auka delegering til administrativt nivå	Auka delegering til administrativt nivå inneber at fleire saker og vedtak blir handsama av administrasjonen, innanfor dei rammene kommunelova og anna regelverk set. Målet er å nytte ressursane meir effektivt, redusere behovet for politisk handsaming i enkeltsaker, og sikre raskare saksflyt. Det ligg særleg eit handlingsrom i å delegere saker som er sterkt regelstyrte, eller der det i liten grad er behov for politisk skjønn. Døme

	på dette kan vere enkeltvedtak etter særlover (til dømes søknader etter alkohollova), samt oppfølging og gjennomføring av vedtak i tråd med politisk vedteken politikk. Moglege tiltak innanfor dette området kan vere: • tydelegare delegeringsreglement som klargjer kva saker som kan avgjerast administrativt • overføring av enkelte sakstypar frå politiske utval til administrasjonen • reduksjon i talet på saker som går til politisk behandling, ved at prinsipielle saker vert behandla politisk, medan enkeltsaker vert avgjorde administrativt • styrking av administrative rutinar for kvalitetssikring, slik at vedtaka held høg fagleg kvalitet Auka delegering kan gi gevinstar i form av meir effektiv ressursbruk, kortare saksbehandlingstid og mindre behov for møteverksemd i politiske organ. Dette kan bidra til reduserte kostnader knytte til politisk aktivitet og administrativ støtte. Samtidig inneber dette ei endring i rolla mellom politikk og administrasjon. Politikarane vil i større grad ha ei overordna og strategisk rolle, medan administrasjonen får eit større ansvar for den løpande forvaltninga. For å sikre tillit og god styring er det viktig med openheit, tydelege rammer for delegering og gode rapporteringsordningar til politisk nivå.

3.2 Konsekvenser av tiltak

Tabellen under synleggjer døme på konsekvensar og er ikkje uttømande. Rapportens fokus er å synleggjere eit handlingsrom, ei større utgreiing må gjerast dersom konsekvensar i større grad skal setjast ljøs på.

Tiltak	Potensielle positive verknader	Potensielle negative verknader
Redusere medlemmer i K.st.	Reduserte kostnader - Færre folkevalde gir lågare utgifter til godtgjersle, møteverksemd, kurs og administrativ støtte. Meir effektive prosessar - Mindre organ kan bidra til raskare avgjerdsprosessar og meir smidige politiske drøftingar. Tydelegare ansvar og rollefordeling - Med færre deltakarar kan det vere lettare å få fram klare standpunkt og ansvarslinjer.	Mindre representativitet - Reduksjon i talet på folkevalde kan gi mindre breidde i politiske synspunkt, geografisk representasjon og erfaringar. Større belastning på den enkelte - Færre medlemmer kan føre til meir arbeid per folkevald og auka krav til innsats. Færre perspektiv i drøftingane - Mindre breidde kan påverke kvaliteten i diskusjonar og vurderingar av saker.

	Færre representantar kan føre til at den enkelte får større ansvar og meir aktiv deltaking i arbeidet.	Auka avstand til innbyggjarane - Med færre folkevalde kan det bli færre kontaktpunkt mellom innbyggjarane og det politiske nivået.
Redusere medlemmer i Formannskap, PMU og OVU	Same som for kommunestyret (over).	Same for kommunestyret (over).
Felles råd for eldre og personar med funksjonsnedsetjingar	Meir effektiv ressursbruk Eit felles råd kan redusere behovet for møteverksemd, administrativ støtte og godtgjersle, noko som gir innsparing. Styrkt samordning og heilskapleg perspektiv Mange saker gjeld begge gruppene (til dømes universell utforming, helse- og omsorgstenester). Eit felles råd kan gi ei meir samla vurdering av slike saker. Betre utnytting av kompetanse Medlemmene kan dele erfaringar og perspektiv på tvers, noko som kan styrkje kvaliteten i innspela til kommunen. Enklare struktur Færre råd kan gjere den politiske organiseringa meir oversiktleg og lettare å administrere.	Mindre særskilt merksemd på kvar gruppe Når to råd blir slått saman, kan det vere ein risiko for at saker som gjeld éin av gruppene får mindre fokus. Redusert representativitet Færre representantar totalt kan gi mindre breidde i erfaringar og synspunkt. Lengre dagsorden og fleire saker per møte Eit samla råd kan få eit breiare saksfelt, noko som kan påverke kapasiteten til grundige drøftingar. Ulike behov og perspektiv Eldre og personar med funksjonsnedsetjingar er ikkje einsarta grupper. Det kan vere behov for å sikre at begge perspektiva blir like godt ivaretekne.

4. Gevinstrealisering

Tabellen viser oversikt over arbeidsgruppens forslag til tiltak for å nå målsettingen. Tabellen inneholder navn på tiltak, kvalifisert anslag på mulig besparelse i 2026 og 2027 (når fullt implementert) og forutsetninger for at tiltaket skal kunne realiseres i økonomisk innsparing.

Navn på tiltak	Besparelse (i hele 1000)		Forutsetninger for gevinstrealisering
	2027	Årlig fra og med 2028	Hva skal til for at den økonomiske gevinsten blir realisert
1. Reduksjon antall kommunestyremedlemmer fra 25 til 19.	0	196.449	
2. Reduksjon av formannskapet fra 7 til 5.	0	167.063	
3. Reduksjon medlemmer i utval	0	OVU 9.612* PMU 43.535*	Må redusere antall medlemmer, ev. slå saman utval. *Dette er innsparing pr. medlem. Summen er avhengig av m.a. kor mange møter årleg, kostnad for tapt arbeidsforteneste og kjøregodtgjering.
4. Auka delegering	0		Vanskeleg å berene konkrete tall. Auka delegering vil resultere i færre møter og dermed reduserte kostnader for møtegodtgjering, kostnad for tapt arbeidsforteneste, kjøregodtgjering og ev. kurs og opplæringskostnader.
5. Redusert deltaking på kurs og opplæring			

5. Oppsummering av hele arbeidsgruppen

Beskrivelse	Risiko, konsekvenser og forsvarlighet
Reduksjon antall kommunestyremedlemmer fra 25 til 19.	- Ei reduksjon i talet på medlemmer i kommunestyret vil kunne gi lågare kostnader til godtgjersle, møteverksemd, kurs og administrativ støtte. Færre deltakarar kan også bidra til meir effektive og oversiktlege prosessar, med raskare avgjerdstaking og tydelegare ansvarslinjer. Samstundes kan tiltaket føre til redusert representativitet, med færre politiske perspektiv, mindre geografisk breidde og færre kontaktpunkt mellom innbyggjarar og politisk nivå. Det kan òg gi auka arbeidsbelastning på den enkelte folkevalde, og potensielt påverke kvaliteten i drøftingane. - Å redusere talet på medlemmer i sentrale politiske utval vil gi mange av dei same gevinstane som i kommunestyret, med lågare

• Reduksjon av formannskapet fra 7 til 5. Reduksjon o OVU og PMU. • Felles råd for eldre og menneskje med funksjonsnedsetjingar • Auka delegering til administrativt nivå	kostnader og meir effektive prosessar. Mindre utval kan gi betre flyt i arbeidet og tydelegare rollefordeling. Samstundes vil ein kunne få tilsvarende utfordringar, ved at representativiteten vert redusert og breidda i vurderingar og perspektiv kan bli mindre. Dette kan òg føre til auka belastning på dei folkevalde som sit att. • Etablering av eit felles råd for eldre og personar med funksjonsnedsetjingar kan gi meir effektiv ressursbruk, redusert møteverksemd og ein enklare administrativ struktur. Tiltaket kan òg bidra til betre samordning og eit meir heilskapleg perspektiv i saker som gjeld begge gruppene, samt betre utnytting av kompetansen til medlemmene. Samstundes kan samanslåing føre til at kvar enkelt målgruppe får mindre merksemd, og at representativiteten samla sett vert svekka. Eit breiare saksfelt kan òg gi lengre dagsorden og utfordre kapasiteten til grundig behandling av den enkelte sak. • Auka delegering til administrasjonen kan gi meir effektiv ressursbruk, raskare saksbehandling og mindre behov for politisk møteverksemd, noko som igjen kan redusere kostnader. Tiltaket kan òg bidra til ei tydelegare rollefordeling der politikarane i større grad arbeider strategisk. Samstundes inneber dette at færre saker vert politisk handsama, noko som kan påverke den politiske styringa og opplevd medverknad. Det stiller òg større krav til administrasjonen, både når det gjeld kompetanse, kapasitet og gode system for openheit og rapportering.

<i>Beløp i 1000 kr*</i>	2027	2028	2029	2030
<i>Reduksjon antall kommunestyremedlemmer fra 25 til 19.</i>		196	204	213
Reduksjon av formannskapet fra 7 til 5.		167	174	181
Fjerne OVU – sakene behandlast av Formannskapet		67	70	73

Fjerne PMU – sakene behandlast av Formannskapet		305	317	330

*La på 4,1 auking årleg (kommunal deflator)

Høyreklikk på denne figuren
og velg “Sett inn bilde”
for å sette inn eller
endre bilde og grafikk